

Förord

Grammatik i grupp är avsett för grammatik- och språkarbete i smågrupper enligt dictoglossmetoden – ett kompletterande sätt att arbeta med grammatik i svenska som andraspråk för vuxna och ungdomar. Det kan även användas i senare delen av sfi och på gymnasienivå.

En övningstyp som utvecklar elevernas språkförmåga

Vuxna elever som studerar svenska som andraspråk efterlyser ofta mer grammatikundervisning. De tänker sig att de skulle behärska svenska bättre om de kunde mer grammatik. Däremot tycker vi lärare inte alltid att eleverna har så stort utbyte av att vi "går igenom grammatikregler" och att de "fyller i grammatikövningar". Det behövs något som kompletterar det vanliga grammatikarbetet. Dictoglossövningar ger en kombination av praktiskt arbete, kommunikation och analys av den svenska grammatiken, något som utvecklar elevernas språkmedvetenhet och språkinläring.

Vad är bra med detta arbetssätt?

Det viktigaste med detta arbetssätt är att eleverna lär sig svensk grammatik i praktiken. Detta sker under intensivt arbete med rekonstruktion av texten, diskussioner om språk och innehåll samt uppföljande felanalys. Arbetet fungerar alltså som ett givande komplement till vanligt grammatikarbete. Samtidigt tränar eleverna avlyssning, anteckningsteknik, samarbete i grupp och arbete med lexikon och ordböcker. Arbetssättet beskrivs översiktligt i avsnittet *Lathund* s. 6 och utförligare i avsnittet *Bakgrund* s. 9.

Grammatik i grupp kan användas som ett inslag i ett temaarbete, som introduktion till ett tema eller i anslutning till arbetet med ett visst grammatikmoment eller som fristående inslag i arbetet.

Texter och teman

Grammatik i grupp består av 40 korta texter. De är ordnade efter svårighetsgrad i fyra grupper, A–D. Se vidare i innehållsförteckningen s. 3. Det finns berättande tidningsnotiser och texter om barn och barnuppfostran, ny teknik, tidningar, hälsa, vidskepelse, språk, livsmedel, psykologi och välbefinnande, resor, fritid, miljö, seder och bruk, brottslighet och sport. En temaförteckning finns på s. 19.

Grammatik, ordlista och uppvärmning

Varje text har försetts med stöd för lärarens planering i form av en lista över några grammatiska företeelser i texten. Vilka dessa är framgår av förteckningen på s. 21. Ordlistan innehåller de viktigaste orden i texten. Dessa kan kompletteras och förklaras av läraren.

Förslag till uppvärmning består av frågor för eleverna att diskutera i smågrupper samt tips om intresseväckande bilder och liknande.

Förteckning över ämnesområden

Inom parentes anges svårighetsgrad (se innehållsförteckningen).

Tidningsnotiser/Händelseförlopp

Älgen (A)	24
Ficktjuven (A)	26
Blind man kan se igen (A)	28
Brinnande bil (A)	30
Poliser av papp (A)	32
Mirakulös räddning av katt (A)	34
Trafikolycka med grisbil (A)	36

Om tidningar

Tidningsläsning (B)	50
Tidningar (C)	58
Tidningsprenumerationer (C)	74

Barn/Barnuppfostran

Aga (B)	40
Skoluniformer I (B)	46
Simkunnighet (C)	76
Lekplatser (C)	78
Vänsterhänthet (D)	92
Skoluniformer II (D)	98

Ny teknik

Världen krymper (B)	48
Musarm (C)	64
Datatekniken (C)	68
Mobiltelefoner (D)	88

Medicin/Hälsa

Choklad (B)	52
Vitlök I (C)	60
Musarm (C)	64
Lekplatser (C)	78
Skrattklubbar I (C)	80
Körsång (D)	82
Vitlök II (D)	84
Rökfria restauranger (D)	96
Skrattklubbar II (D)	100

Vidskeplighet

Skrock I (B)	38
Skrock II (D)	94

Språk

Slang (B)	54
Språk (C)	62
Kroppsspråk (C)	70

Livsmedel

Choklad (B)	52
Vitlök I (C)	60
Godis (C)	66
Vitlök II (D)	84
Potatis (D)	86

Psykologi/Välbefinnande

Skrattklubbar I (C)	80
Körsång (D)	82
Vänsterhänthet (D)	92
Skrattklubbar II (D)	100
Ett smittsamt leende (D)	102

Resor

Världen krymper (B)	48
Att resa (D)	90

Fritid

Tidningsläsning (B)	50
Fotboll (B)	56
Historia (C)	72
Skrattklubbar I (C)	80
Körsång (D)	82
Att resa (D)	90
Skrattklubbar II (D)	100

Miljö

Sopsortering (B)	42
Rökfria restauranger (D)	96

Seder och bruk

Skrock I (B)	38
Aprilskämt (B)	44
Skoluniformer I (B)	46
Tidningsläsning (B)	50
Mobiltelefoner (D)	88
Skrock II (D)	94
Skoluniformer II (D)	98

Brottslighet

Ficktjuven (A)	26
Poliser av papp (A)	32
Aga (B)	40

Sport

Fotboll (B)	56
Simkunnighet (C)	76

Förteckning över grammatik

Alla texter innehåller naturligtvis en provkarta på det mesta i grammatikväg. All förekommande grammatik kan förstås inte täckas här. Det som tagits med är sådant som *brukar* komma upp. Till rubriken grammatik har också förts sådant som citatmarkering, kommatering och stavning. Inom parentes anges svårighetsgrad (se innehållsförteckningen).

Bestämmdhet		Huvudsatsordföljd – annat fundament än subjekt	
Älgen (A)	24	Tidningsläsning (B)	50
Brinnande bil (A)	30	Vitlök I (C)	60
Trafikolycka med grisbil (A)	36	Godis (C)	66
		Datatekniken (C)	68
Genitiv		Körsång (D)	82
Fotboll (C)	56	Potatis (D)	86
Simkunnighet (C)	76	Mobiltelefoner (D)	88
		Att resa (D)	90
Utbyggda nominalfraser		Skrock II (D)	94
Ficktjuven (A)	26		
Musarm (C)	64	Bisatsordföljd	
Vitlök II (D)	84	Älgen (A)	24
Skrock II (D)	94	Blind man kan se igen (A)	28
Rökfria restauranger (D)	96	Mirakulös räddning av katt (A)	34
Skrattklubbar II (D)	100	Skrock I (B)	38
		Slang (B)	54
Adjektivkongruens		Vitlök I (C)	60
Världen krymper (B)	48	Datatekniken (C)	68
Tidningar (C)	58	Tidningsprenumerationer (C)	74
Kroppsspråk (C)	70	Skrattklubbar I (C)	80
Skrattklubbar I (C)	80	Körsång (D)	82
Körsång (D)	82	Mobiltelefoner (D)	88
Potatis (D)	86	Att resa (D)	90
Vänsterhänthet (D)	92	Vänsterhänthet (D)	92
Rökfria restauranger (D)	96	Skrock II (D)	94
Ett smittsamt leende (D)	102	Rökfria restauranger (D)	96
		Skoluniformer II (D)	98
Perfekt particip		Ett smittsamt leende (D)	102
Aprilskämt (B)	44		
Tidningsprenumerationer (C)	74	Frågekonstruktioner	
		Skrock I (B)	38
		Sopsortering (B)	42
		Choklad (B)	52

Tidsuttryck		Passivum	
Älgen (A)	24	Brinnande bil (A)	30
Trafikolycka med grisbil (A)	36	Mirakulös räddning av katt (A)	34
Fotboll (B)	56	Trafikolycka med grisbil (A)	36
Presens		Aga (B)	40
Sopsortering (B)	42	Fotboll (B)	56
Skrattklubbar I (C)	80	Tidningar (C)	58
Preteritum		Språk (C)	62
Älgen (A)	24	Godis (C)	68
Ficktjuven (A)	26	Lekplatser (C)	78
Nutidssystemet: presens, perfekt		Körsång (D)	82
Skoluniformer I (B)	46	Mobiltelefoner (D)	88
Tidningsläsning (B)	50	Vänsterhänthet (D)	92
Vitlök II (D)	84	Ett smittsamt leende (D)	102
Dåtidssystemet: preteritum, pluskvamperfekt		Konditionalis	
Brinnande bil (A)	30	Vitlök I (C)	60
Mirakulös räddning av katt (A)	34	Reflexiva verb	
Tempusväxling		Skoluniformer I (B)	46
Blind man kan se igen (A)	28	Historia (C)	72
Poliser av papp (A)	32	Citatmarkering	
Aga (B)	40	Aprilskämt (B)	44
Världen krymper (B)	48	Slang (B)	54
Choklad (B)	52	Skrattklubbar I (C)	80
Vitlök I (C)	60	Att resa (D)	90
Musarm (C)	64	Stavning	
Godis (C)	66	Aprilskämt (B)	44
Simkunnighet (C)	76	Språk (C)	62
Potatis (D)	86	Godis (C)	66
Att resa (D)	90	Kommatering	
Skoluniformer II (D)	98	Blind man kan se igen (A)	28
Skrattklubbar II (D)	100	Språk (C)	62
Ett smittsamt leende (D)	102		

1 Älgen

Grammatik

- preteritum
- bisatsordföljd
- bestämdhet
- tidsuttryck

Uppvärmning

Låt eleverna diskutera följande frågor i smågrupper:

- Hur ofta brukar du träffa på vilda djur?
- Vilka djur? Var?

Visa sedan bilden och se till att alla vet vad en älg är.

Ordlista

tror inte sina ögon
ett centrum, -
en älg, -ar
betar
skräckslagen
hör hemma

Text: Älgen

I söndags morse, när familjen Svensson vaknade, kunde de inte tro sina ögon. De bor i centrum, men just den här morgonen såg de en älg som gick och betade på gården utanför deras hus! Ingen i familjen visste vad de skulle göra, men till slut ringde den 15-åriga dottern till polisen. Polisen var snabbt på plats och hjälpte den skräckslagna älgen tillbaka till skogen, där den hörde hemma.